

Nimet ja vastuullisuus

Järjestäjät:

Milla Juhonen (Helsingin yliopisto)

Klaudia Kiviranta (Helsingin yliopisto)

Hanna Virranpää (Helsingin yliopisto)

Nimet nivoutuvat osaksi vastuullisuutta monella tapaa niin ympäristöllisestä, taloudellisesta kuin sosiaalisesta näkökulmasta. Kaupunkisuunnittelussa uusille rakennettaville alueille annetaan viralliset nimet, jotka heijastavat alueen vanhaa paikannimistöä ja siten myös kulttuuriperintöä. Lisäksi paikannimet toimivat opasteina urbaanissa ympäristössä. (Ainiala ym. 2008.) Kielenkäyttäjät voivat antaa epävirallisia nimiä tärkeille paikoille ja ilmaista näin kuulumista ja yhteisöllisyyttä (Ainiala & Olsson 2021; Ainiala & Lappalainen 2010). Toisaalta paikkojen nimeämisessä voi olla kyse myös haltuunotosta ja vallasta (Berg & Vuolteenaho 2009; Puzey & Kostanski 2016). Kaupallisilla nimillä taas yritykset viestivät muun muassa arvoista, paikallisuudesta ja aitoudesta. Yhteys yrityksen vastuullisuuden ja brändinimen välillä ei kuitenkaan ole aina yksiselitteinen. Nimet voivat esimerkiksi toimia osana viherpesua (Sjöblom 2021), tai vähemmistökielistä lainattuja sanoja on valjastettu palvelemaan yrityksen kaupallisia tavoitteita (Pietikäinen ym. 2016). Nimet ovat myös merkittävä osa niin henkilön yksilöllistä kuin sosiaalista identiteettiä. Toisinaan nimi voi vaikuttaa nimenkantajan identiteettiin negatiivisesti: annettunimi voi tuntua nimenkantajasta vieraalta tai he voivat kohdata epäoikeudenmukaista kohtelua nimeen liitettävien haitallisten stereotyyppien ansiosta. (Aldrin 2016.)

Työpajamme tavoitteena on luoda monipuolista keskustelua nimistä ja nimistöntutkimuksesta kestävyiden ja vastuullisuuden näkökulmasta. Kannustamme kielentutkijoita pohtimaan aihetta kanssamme myös nimistöntutkimuksen ulkopuolelta ja tarkastelemaan esimerkiksi nimien ja muiden tarkoitteisiin viittaavien kielellisten ilmausten suhdetta. Esitelmiä voi ehdottaa laajasti eri aiheista, esimerkiksi:

- Miten vastuullisuus ymmärretään nimistöntutkimuksessa tänä päivänä? Miten voimme tehdä nimien tarkastelusta vastuullisempaa?
- Miten nimillä tai muilla keinoilla voidaan ilmaista ihmisen suhdetta luontoon ja muuhun ympäristöön? Millainen tapa puhua paikoista on vastuullista?
- Kenen paikoista puhutaan ja vastavuoisesti keiden paikat jäävät näkymättömiin?
- Millä tavoin nimet ilmentävät valtasuhteita? Miten nimet voivat toimia niin haltuunoton kuin säilyttämisen välineenä?
- Miten nimeäminen on osa kestävästä kaupunkikehitystä ja millaista on vastuullinen nimeäminen urbaanissa ympäristössä?
- Millaista nimistön käyttöä esiintyy esimerkiksi kirjallisissa maailmoissa ja miten nimillä rakennetaan kuvaa vastaanottajalle? Miten kirjallinen representaatio kytkeytyy osaksi vastuullisuutta?
- Miten nimet näkyvät vastuullisessa ja kestävässä taloudessa ja kuluttamisessa? Entä millä tavoin kaupallisia nimiä käytetään vastuuttomasti?
- Millä tavoin tuemme yksilön oikeutta ilmaista identiteettiään nimellä? Miten nimiin kytkeytyvät mielikuvat ja stereotyyppit vaikuttavat nimenkantajan identiteettiin?

Lähteet

- Ainiala, Terhi – Lappalainen, Hanna 2010: Miten Helsingistä puhutaan? *Virittäjä* 114 (1), 71–107.
- Ainiala, Terhi – Olsson, Pia 2021: Places of Power. Naming of Affective Places. *Nordisk tidskrift för socioonomastik* 1/2021, 9–32.
- Ainiala, Terhi – Saarelma, Minna – Sjöblom, Paula 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki.
- Aldrin, Emilia 2016: Names and Identity. Teoksessa Carole Hough (toim.) *The Oxford Handbook of Names and Naming*. Oxford: Oxford University Press, 382–394.
- Berg, Lawrence D. – Vuolteenaho, Jani 2009 (toim.): *Critical Toponymies. The Contested Politics of Place Naming*. Farnham : Ashgate.
- Pietikäinen, Sari – Jaffe, Alexandra – Kelly-Holmes, Helen – Coupland, Nikolas 2016: *Sociolinguistics from the Periphery. Small Languages in New Circumstances*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Puzey, Guy – Kostanski, Laura 2016 (toim.): *Names and Naming. People, Places, Perceptions and Power*. Bristol, Buffalo, Toronto: Multilingual Matters: 163.
- Sjöblom, Paula 2021: Communicating with Brand Names in the Sustainable Finnish Fashion Industry. *Onomastics LXV*, 255–270.